

H A N D R E I K I N G F O T O ' S B E S P R E K E N

Uitgangspunt is dat we fotograferen voor ons plezier. Het bespreken van foto's moet dus ook plezier opleveren.

Doel van het bespreken is het vergroten van het fotografische inzicht; de maker door de ogen van een ander naar de foto laten kijken en aanwijzingen te geven hoe zaken beter hadden kunnen werken.

- De grondtoon van de bespreking is positief. Je probeert je als bespreker voor te stellen wat deze fotograaf wilde bereiken en in hoeverre hij daarin geslaagd is. Daarbij is het belangrijker om de geslaagde elementen te benoemen dan de min of meer mislukte aspecten.
- De bespreking is stimulerend. Een fotograaf zou zich na een bespreking geprikkeld moeten voelen om in een bepaalde richting verder te werken. Dat kan eigenlijk alleen als de bespreking aansluit bij de kwaliteiten in het werk zelf. Het gaat er immers om dat fotografen hun eigen vorm vinden en niet werk gaan maken dat past binnen een vigerende trend of dat een flinke scoringskans heeft tijdens wedstrijden.

Vier pijlers

Een fotobespreking bestaat uit 4 pijlers: beschrijven, analyseren, interpreteren en waarderen.

Beschrijven: Goed kijken en onder woorden brengen van datgene wat er op de foto staat afgebeeld. Het gaat om een objectief registreren. Door dit onder woorden te brengen zorg je er voor dat alle toeschouwers ook hetzelfde gezien hebben in de foto.

Analyseren: hoe is het beeld opgebouwd qua compositie, licht-donkerverdeling, techniek, contract kleurgebruik, etc. Met andere woorden welke beeldelementen zijn bepalend voor de foto?

Er zijn verschillende indelingen van de beeldelementen. Een voorbeeld is de indeling:

- Compositie, lijnwerking, kadrering, herhaling en ritmiek, ruimte en perspectief, tijd
- Verdeling van licht en donker, toon
- Kleurgebruik
- Materiaal, presentatie
- Techniek en manipulatie.

Interpreteren: wat brengt de foto over? Wat roept het beeld op? Waar gaat de foto over: inhoud thema, boodschap, of bedoeling? Welke betekenis kun je er aan toekennen? Is er een relatie met andere fotografen cq. fotografische stromingen, genres?

Waarderen: Het geven van een oordeel over de foto: de zeggings- of verbeeldingskracht, de kwaliteit, etc. het benoemen van de sterke en zwakke aspecten van de foto. In hoeverre ondersteunt de beeldopbouw de bedoeling van de maker?

In welke mate is de fotograaf er in geslaagd een beoogd thema te verbeelden. Had het beter/sterker/adequater gekund?

Een Fotobespreking die opgebouwd is uit deze vier pijlers is niet alleen zorgvuldig, maar ook evenwichtig. Je vermijdt het te eenzijdige commentaar, zoals alleen het bespreken van de techniek, of het slechts uitspreken van een waardering. Je bereikt ook dat de toehoorders, waaronder de maker, je uitspraken goed kunnen volgen, inclusief de onderbouwing waarop je de subjectieve uitspraken baseert (je interpretatie en waardering)

De interpretatie en waardering zijn subjectief maar kunnen door de toehoorders gevolgd worden op grond van de aandacht die besteed wordt aan het beschrijven en analyseren van de foto.

Het is noodzakelijk dat je als bespreker deze vier pijlers goed beheerst; daardoor kun je er ook speels mee om gaan en improviseren. Dat levert zorgvuldige besprekingen op die toch niet star en schools (altijd in dezelfde volgorde en altijd volledig) de vier pijlers aan bod laten komen.

Gebruik

- Je hebt niet altijd voldoende tijd om aan elke pijler uitputtend aandacht te besteden. Pak vooral de belangrijkste zaken er uit.
- De bespreking wordt op den duur wel erg voorspelbaar, saai en schools, als je altijd de 4 pijlers in een vaste volgorde langs loopt.
- Nog belangrijker is dat de aspecten met elkaar verweven zijn en soms meermalen de revue passeren. Dat gebeurt vooral bij complexe beelden, waar je geleidelijk aan steeds meer in ziet. Je denken volgt niet altijd de volgorde van het basisconcept.
- Soms roept een foto meteen bij het zien ervan een spontane reactie op van bewondering, of een associatie met eerder gezien werk. Die spontaniteit maakt een bespreking heel levendig en getuigt van grote betrokkenheid. De andere aspecten komen daarna aan bod.

Bron: 'Over foto's gesproken', Hans Brongers en Simon Ophof (2011) en website Fotogroep F8 – Roerdalen

Verbeeldingskracht, scheppingskracht en zeggingskracht

29 juni 2019 Geschreven door JuffRobin

In dit artikel gaat het over verbeeldingskracht, scheppingskracht en zeggingskracht. Daarbij zal ik tevens de relatie leggen met het cirkelmodel. Om te beginnen zal ik uitleggen wat de betekenis is van bovenstaande woorden. Verbeeldingskracht is het vermogen om in de geest iets voor te stellen wat er op dat moment niet echt is. Een ander woord hierbij kan zijn beelddenken. Het gaat echter niet per se alleen over denken in beelden. Het kunnen ook geuren of geluiden zijn. Scheppingskracht gaat voor mij erover dat je dat wat je bedenkt, gaat scheppen. Het gaat dus om het maken van de kunst. Scheppingskracht gaat over technieken die je gebruikt, over ideeën daadwerkelijk uitwerken. De laatste definitie is die van de zeggingskracht. De zeggingskracht zegt iets over de ware betekenis van het beeld. Als je naar kunst kijkt, wat roept het dan bij je op? Dat is voor mij zeggingskracht. De boodschap die iemand over wil brengen met zijn kunst, maar anderzijds ook de boodschap die ik 'krijg' als ik naar kunst kijk.

Zoals gezegd zou ik de relatie leggen met het cirkelmodel. Daarvoor zal ik eerst het cirkelmodel uitleggen. Het cirkelmodel wordt gezien als de basis voor elke beeldende vorming les. Het kan helpen als instrument om een les te ontwerpen. Het model is in twee componenten verdeeld: productcomponenten en procescomponenten. Onder de productcomponenten vallen betekenis, materie en vorm. De andere categorieën die in het model hiernaast staan, zijn procescomponenten. Verbeeldingskracht komt in het cirkelmodel vooral voor in het stuk van de beschouwing. Door te kijken naar kunst, worden kinderen gestimuleerd om te associëren en fantaseren.

Oftewel hun verbeeldingskracht aan te spreken. Daarnaast komt het voor bij betekenis, omdat het daar gaat over welke boodschap iemand met zijn kunst wil overbrengen. Scheppingskracht zit in het stuk van materie en vorm. Daar gaat het over hoe een kunstwerk met welk materiaal gemaakt kan worden. In onderzoek wordt geoefend met materialen, waarmee je steeds beter leer scheppen en dat wordt aangevuld door de werkwijze, omdat je daar leert hoe je met gereedschap omgaat. Dit alles draagt bij aan iemands mogelijkheden om dat te scheppen wat hij bij verbeeldingskracht heeft bedacht. Het laatste is dan weer de zeggingskracht. Vooraf komt zeggingskracht aan bod omdat iemand nadenkt over wat hij met zijn kunstwerk wil zeggen. Dit is in de fase van betekenis. Als afsluiting is er altijd een reflectie. Dit houdt in dat er gesproken wordt over de boodschap van het kunstwerk en geeft dus gelijk een antwoord op de vraag of de boodschap die de kunstenaar over wil brengen, overgekomen is.

De conclusie is dus wel dat het cirkelmodel perfect aansluit op de termen verbeeldingskracht, scheppingskracht en zeggingskracht. Door het cirkelmodel te doorlopen, maak je gebruik van deze drie krachten. En andersom: door gebruik te maken van je eigen verbeeldingskracht, scheppingskracht en zeggingskracht doorloop je automatisch het cirkelmodel.